

На основу члана 44а Закона о заштити од пожара („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 20/15 и 87/18), министар унутрашњих послова

доноси

## **ПРАВИЛНИК о техничким нормативима за заштиту угоститељских објеката од пожара**

### I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

#### Члан 1.

Овим правилником се ближе уређују посебни технички нормативи безбедности од пожара за изградњу, доградњу и реконструкцију угоститељских објеката.

Поред одредби овог правилника, на објекте из става 1. овог члана, примењују се и други прописи и стандарди којима су прописани захтеви заштите од пожара за објекте, делове објекта, опрему, инсталације и уређаје.

#### Члан 2.

Угоститељским објектом у смислу овог правилника сматра се угоститељски објекат за исхрану и пиће одређен прописом о разврставању угоститељских објеката, као и простори за пружање услуга исхране и пића који се налазе у саставу објекта друге намене.

Угоститељски објекат може бити издвојени објекат, објекат у низу и простор у саставу објекта друге намене.

#### Члан 3.

Ако се врши реконструкција или доградња дела објекта из члана 2. овог правилника, и/или инсталација, опреме и уређаја на том објекту, одредбе овог правилника примењују се само на део објекта и/или на инсталације, опрему и уређаје који су предмет реконструкције или доградње.

Реконструкцијом или доградњом из става 1. овог члана не сме се умањити пожарна безбедност постојећег објекта.

Изузетно од става 1. овог члана приликом извођења радова на објекту који је посебним законом којим се уређује област културних добара утврђен као културно добро, може се одступити од испуњења основних захтева заштите од пожара утврђених овим правилником ако није могуће извести одговарајуће техничко решење и ако би се тиме нарушила битна споменичка својства објекта, у ком случају се у техничкој документацији предвиђа одређени захват или мера којом би се на одговарајући начин надокнадило целовито техничко решење како би се испунила пожарна безбедност постојећег објекта.

#### Члан 4.

Одредбе овог правилника не односе се на просторе за исхрану и пиће за сопствене потребе који се налазе у саставу објекта друге намене и плутајуће објекте према посебном пропису.

### II. ДЕФИНИЦИЈЕ

#### Члан 5.

Поједини изрази и појмови који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) висина објекта је висинска разлика између коте коловоза уз објекат или платоа намењеног за ватрогасно возило са којег се врши ватрогасна интервенција у случају пожара у објекту и коте пода највише етаже на којој бораве људи;
- 2) подрумски простори су простори чији се под налази испод коте терена на дубини већој од 1 m;
- 3) надземне етаже су сутерен, приземље и етаже изнад приземља;
- 4) издвојени објекат је објекат који је од суседног објекта удаљен више од 4 m;
- 5) објекти у низу су суседни објекти чије растојање износи мање од 4 m;
- 6) евакуациони пут из објекта је пут који води од било које тачке у објекту до спољног простора или сигурног и безбедног простора у објекту;
- 7) коридор евакуације чине грађевинске конструкције зграде којима се ограничавају просторије за комуникацију (ходници, тампон-просторије, степеништа, ветробрани, улаз и сл.) и тако спречава продор пламена и дима из просторија за боравак и других просторија угрожених пожаром, а које имају такве карактеристике (отпорност и реакција на пожар, ширина, висина и др.) да омогућавају да особе затечене у пожару могу сигурно и безбедно (самостално или уз помоћ спасиоца) напустити објекат;
- 8) сигурносно степениште је степениште које је део коридора евакуације, а које мора бити обезбеђено од пожара и мора бити доступно из сваког пожарног сектора путевима који нису угрожени пожаром;
- 9) полазно место (ПМ) је место на коме се може затећи лице у тренутку сазнања да је дошло до таквог развоја пожара да је потребна евакуација;
- 10) безбедно место (БМ) је место ван објекта удаљено од излаза из објекта, на коме се не могу очекивати штетни ефекти пожара (пламен, дим, пад оштећених делова објекта и сл.) или посебно место у објекту изграђено у складу са прописом којим је уређена област безбедне евакуације лица;
- 11) први излаз (ПИ) је излаз из просторије или групе просторија за боравак ка ходнику;
- 12) етажни излаз (ЕИ) чине врата на излазу из ходника отпорна према пожару или врата отпорна према пожару постављена на улазу у степениште или у хол;
- 13) крајњи излаз (КИ) је излаз из објекта намењен за евакуацију;
- 14) јавни простор у угоститељском објекту је део објекта у који је дозвољен приступ свим корисницима објекта;
- 15) слепи ходник је ходник са излазом у само једном смеру;
- 16) носећа конструкција је конструкција угоститељског објекта коју чине носећи елементи грађевинске конструкције (зид, стуб, међуспратна таваница, греда, кровна конструкција и сл.);
- 17) општа расвета је вештачко осветљење објекта или простора или њиховог дела, при чему осветљење по својим карактеристикама мора бити усклађено са наменом објекта односно простора;
- 18) сигурносна расвета је вештачко осветљење објекта или простора или њиховог дела, додата општој расвети ради испуњења сигурносних услова евакуације или безбедног завршетка неке радне активности и аутоматски се укључује у случају кvara или прекида у напајању електричном енергијом опште расвете;
- 19) одговорно лице угоститељског објекта је лице које руководи радом угоститељског објекта и које је посебним актом именовано као одговорно лице угоститељског објекта, а уколико није именовано такво лице, одговорним лицем се сматра власник;
- 20) пожарни спасилац је лице које је похађало посебну обуку и положило стручни испит за лица која раде на пословима заштите од пожара прописану законом који уређује заштиту од пожара.

### III. ПРИСТУП ЗА ВАТРОГАСНА ВОЗИЛА

#### Члан 6.

Сваком угоститељском објекту мора се обезбедити приступни пут изграђен у складу са прописима којима је уређен приступ ватрогасних возила објектима.

Приступни пут из става 1. овог члана мора бити увек слободан и на њему није дозвољено паркирање и заустављање других возила, нити постављање било којих других препрека које ометају ватрогасну интервенцију.

Изузетно од става 1. овог члана за угоститељски објекат, као и угоститељски објекат у саставу објекта друге намене, који је посебним законом којим се уређује област културних добара, утврђен као културно добро, а којем није могуће обезбедити приступни пут на начин утврђен ставом 1. овог члана могу се применити и друга техничка решења којима се обезбеђује ефикасна ватрогасна интервенција.

### IV. ОТПОРНОСТ ПРЕМА ПОЖАРУ КОНСТРУКЦИЈА

#### Члан 7.

Отпорност према пожару носећих елемената грађевинске конструкције (зид, стуб, греда, међуспратна конструкција, кровна конструкција), елемената конструкције на граници пожарног сектора и елемената конструкције коридора евакуације угоститељског објекта висине до 8 m, а који није у саставу објекта друге намене мора бити најмање 30 min.

Отпорност према пожару носећих елемената грађевинске конструкције, елемената конструкције на граници пожарног сектора и елемената конструкције коридора евакуације угоститељског објекта висине веће од 8 m, а који не припада категорији високих објеката и није у саставу објекта друге намене мора бити најмање 60 min.

Отпорност према пожару носећих елемената грађевинске конструкције, елемената конструкције на граници пожарног сектора и елемената конструкције коридора евакуације угоститељског објекта односно простора у којем се поред услуга исхране и пића пружају и услуге забаве (диско бар, дансинг бар, диско клуб, кабаре бар и сл.) и у којем борави више од 150 лица мора бити најмање 60 min.

Отпорност према пожару носећих елемената грађевинске конструкције, елемената конструкције на граници пожарног сектора и елемената конструкције коридора евакуације угоститељског објекта, који је у саставу објекта друге намене, мора бити у складу са одредбама прописа којима је ближе уређена област изградње те врсте објекта.

Кровна конструкција угоститељског објекта која је од осталог дела објекта пожарно издвојена међуспратном конструкцијом отпорном према пожару не мора испуњавати захтев у погледу отпорности према пожару из ст. 1 - 4. овог члана.

Конструкција степеништа на евакуационом путу мора имати отпорност према пожару као конструкција коридора евакуације.

Изузетно од става 1. овог члана издвојени угоститељски објекат за исхрану и пиће површине мање од 70 m<sup>2</sup> и у којем борави мање од 50 лица не мора испуњавати захтев из става 1. овог члана.

#### Члан 8.

Отпорност према пожару фасадног зида угоститељског објекта из члана 7. ст. 1. и 2. овог правилника мора бити најмање 30 min.

Отпорност према пожару фасадног зида угоститељског објекта из члана 7. став 3. овог правилника мора бити најмање 60 min.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана фасадни зидови који не могу бити изложени дејству пожара споља и који нису носећи зидови и нису зидови на граници пожарног сектора, не морају испуњавати захтев у погледу отпорности према пожару из става 1. овог члана, али морају испуњавати захтеве у

погледу карактеристике реакције на пожар у складу са посебним прописом којим је уређена област безбедности од пожара спољних зидова зграда.

#### Члан 9.

Отпорност према пожару кровног покривача угоститељског објекта из члана 7. ст. 1 - 3. овог правилника мора бити најмање 30 min.

Изузетно од става 1. овог члана кровни покривач објекта који не може бити изложен пожару са суседних објеката, не мора испуњавати захтев у погледу отпорности према пожару из става 1. овог члана.

Објекти који немају таваницу морају имати кровни покривач изведен од грађевинских производа карактеристике реакције на пожар најмање класе A2s1d0 према стандарду SRPS EN 13501-1.

Изузетно од става 3. овог члана у саставу негоривог кровног покривача дозвољена је и употреба горивог материјала у слојевима хидроизолације, ако је са доње стране заштићен негоривим грађевинским производом.

Изузетно од става 3. овог члана кровни покривач издвојеног угоститељског објекта за исхрану и пиће површине мање од 70 m<sup>2</sup> и у којем борави мање од 50 лица не мора испуњавати захтев из става 3. овог члана.

#### Члан 10.

Елементи конструкције на граници пожарног сектора, осим кровне конструкције, као и елементи конструкције коридора евакуације угоститељског објекта, морају бити изведени од грађевинских производа карактеристике реакције на пожар најмање класе A2s1d0 према стандарду SRPS EN 13501-1.

Носећи елементи грађевинске конструкције, елементи конструкције на граници пожарног сектора, осим кровне конструкције, као и елементи конструкције евакуационог пута и коридора евакуације угоститељског објекта из члана 7. став 3. овог правилника, морају бити изведени од грађевинских производа карактеристике реакције на пожар најмање класе A2s1d0 према стандарду SRPS EN 13501-1.

Изузетно од става 1. овог члана елементи конструкције издвојеног угоститељског објекта за исхрану и пиће површине мање од 70 m<sup>2</sup> и у којем борави мање од 50 лица не морају испуњавати захтев из става 1. овог члана.

#### Члан 11.

Доказивање испуњености захтева заштите од пожара за елементе грађевинских конструкција, опрему, инсталације и уређаје утврђених овим правилником врши се у складу са одредбама прописа којима је уређена ова област, а након завршетка радова утврђује се на основу исправа о усаглашености које су уређене посебним прописима.

### V. ГРАЂЕВИНСКЕ МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПРЕНОСА ПОЖАРА

#### Члан 12.

Угоститељски објекти морају бити подељени у пожарне секторе и то:

1) величина пожарног сектора у угоститељском објекту висине веће од 8 m, а који не припада категорији високих објеката и није у саставу објекта друге намене може бити највише 1 500 m<sup>2</sup>;

2) величина пожарног сектора у угоститељском објекту који припада категорији високих објеката и није у саставу објекта друге намене, мора бити у складу са одредбама посебних прописа којима је уређена изградња високих објеката.

Угоститељски објекат, који је у саставу објекта који није пословни или јавни, мора бити издвојен у посебан пожарни сектор вертикалним и хоризонталним конструктивним елементима

отпорности према пожару у складу са одредбама прописа којима је ближе уређена област изградње објекта у чијем се саставу налази.

#### Члан 14.

Угоститељски објекат односно простор у којем се поред услуга исхране и пића пружају и услуге забаве (диско бар, дансинг бар, диско клуб, кабаре бар и сл.) и у којем борави више од 300 лица мора се од осталог дела објекта издвојити у посебан пожарни сектор вертикалним и хоризонталним конструктивним елементима отпорности према пожару најмање 60 min.

#### Члан 15.

Издавање пратећих садржаја (гараже, складишта и сл.), који се налазе у саставу угоститељског објекта, у посебне пожарне секторе, врши се у складу са посебним прописима којима је уређена област изградње тих објеката, при чему елементи грађевинске конструкције на граници пожарног сектора морају испуњавати захтеве из строжијег прописа.

#### Члан 16.

Прислоњени угоститељски објекат се од других објеката одвајају пожарним зидом минималне отпорности према пожару од 60 min који пресеца објекат од темеља до крова и на крову завршава са надвишењем од најмање 50 cm изнад кровног покривача, или са конзолом испод крова ширине од најмање 1m лево и десно од пожарног зида исте отпорности на пожар као и пожарни зид, или применом других техничких решења којима се спречава ширење пожара.

#### Члан 17.

Подне, зидне и плафонске облоге просторија за комуникацију, које припадају коридору евакуације (сигурносна степеништа, предпростори, приступи крајњим излазима) морају бити негориве.

Подне облоге које се постављају на делу евакуационог пута који не припада коридору евакуације (нпр. етажни ходници, пролази и сл), морају бити класе Bfls1 према стандарду SRPS EN 13501-1.

Зидне и плафонске облоге које се постављају на делу евакуационог пута који не припада коридору евакуације (нпр. етажни ходници, пролази и сл.), морају бити класе Bs1d0 према стандарду SRPS EN 13501-1.

## VI. ЕВАКУАЦИОНИ ПУТЕВИ

#### Члан 18.

Евакуациони путеви треба да буду прегледни, без сувишних скретања и без хоризонталних и вертикалних препрека које ометају евакуацију и помажу ширењу пожара.

Уколико на евакуационим путевима постоје бочне препреке (нпр. ормани у ходнику и сл.) тада се од стварне ширине пода евакуационог пута одузима стварна ширина препреке.

Ширина евакуационог пута не сме бити мања од 1m, а потребна ширина зависи од броја лица која треба да се евакуишу и одређује се на основу Табеле 1.

КАПАЦИТЕТ ЕВАКУАЦИОНИХ ПУТЕВА									
Највећи предвиђени број лица који борави на етажи [лица]	150	220	240	260	280	300	320	340	360
Ширина евакуационих путева [m]	1	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8

Табела 1.

#### Члан 19.

За процену броја лица у просторима различите намене у којима бораве лица примењује се Табела 2. Максималан број лица која бораве у простору односно објекту који су приказани у Табели 2. одређује се на основу површине пода те просторије (укупна површина пода или слободна површина пода) или наменског дела те просторије и податка о просечно потребној површини пода за једно лице [m<sup>2</sup>/лицу].

Табела 2.

НАМЕНА ПРОСТОРА	ПРОСЕЧНО ПОТРЕБНА ПОВРШИНА ПОДА ЗА ЈЕДНО ЛИЦЕ [m <sup>2</sup> /лицу]
Ресторан, кабаре, бар, дансинг бар и сл.:	
Простор за седење	1,0
Простор за игру или плес	0,5
Диско бар, диско клуб, поп концерти и сл.:	
Простор за игру или стајање	0,3
Простор за седење	1,0

#### Члан 20.

Утврђивање броја потребних првих излаза на путу евакуације врши се на следећи начин:

- 1) просторије у којима борави до 60 лица морају имати најмање један први излаз;
- 2) просторије у којима борави од 61 до 500 лица морају имати најмање два прва излаза;
- 3) просторије у којима борави од 501 до 1500 лица морају имати најмање три прва излаза;
- 4) просторије у којима борави од 1501 до 3000 лица у објекту морају имати најмање четири прва излаза;
- 5) просторије у којима борави више од 3000 лица морају имати број излаза у складу са ставом 1. тачка 4) овог члана, при чему се на започетих следећих 3000 лица изводи још по један први излаз.

Утврђивање броја потребних излаза са етаже или етажних излаза на путу евакуације врши се на следећи начин:

- 1) етажа на којој борави до 500 лица мора имати најмање један излаз;
- 2) етажа на којој борави од 501 до 1500 лица мора имати најмање два излаза;

- 3) етажа на којој борави од 1501 до 3000 лица мора имати најмање три излаза;
  - 4) етажа на којој борави више од 3000 лица мора имати број излаза у складу са ставом 2. тачка 3) овог члана, при чему се на започетих следећих 3000 лица изводи још по један излаз.
- За приземне објекте број крајњих излаза одговара броју излаза са етаже.

#### Члан 21.

Дужина пута евакуације од полазног места до првог излаза код просторија које имају један први излаз не може бити већа од 20 m.

Дужина пута евакуације од полазног места до првог излаза код просторија које имају више првих излаза не може бити већа од 45 m.

Дужина пута евакуације од првог до етажног излаза не може бити већа од 30 m у надземним, а 25 m у подземним етажама.

За објекте који немају етажни излаз дужина пута евакуације од првог излаза до степеништа износи највише 20 m.

#### Члан 22.

Минимална ширина светлог отвора врата просторија у којима борави до десет лица износи 0,90 m.

Минимална ширина светлог отвора врата просторија у којима борави више од десет лица, а мање од педесет лица, износи 1 m.

Када се примењују двокрилна врата да би се повећала проточност лица тада се морају отворити оба крила на исти начин само дејством на браве. Ова врата морају бити опремљена уређајем за аутоматско редоследно затварање врата.

Висина врата на свим евакуационим путевима је најмање 2 m.

За просторије у којима борави више од 50 а мање од 100 лица примењују се двокрилна врата или двоје једнокрилних врата на адекватном растојању.

За просторије у којима борави више од 100 лица примењује се више двокрилних и/или једнокрилних врата.

На свим евакуационим излазима морају се поставити заокретна врата која се отварају у смеру евакуације и морају бити стално откључана у времену коришћења угоститељског објекта.

Изузетно од става 7. овог члана, осим на етажним излазима угоститељског објекта и првим излазима из простора у којем се поред услуга исхране и пића пружају и услуге забаве и у којем борави више од 300 лица, може се дозволити и друго конструкционо решење врата, под условом да исто обезбеђује сигурну евакуацију лица и то:

- 1) да се врата аутоматски отварају сигналом са централе за дојаву пожара и остају блокирана у отвореном положају;
- 2) да имају механизам да се отворе и остану у стално отвореном положају када им се искључи мрежно напајање;
- 3) да се у близини врата налази тастер чијим се активирањем могу отворити та врата и остати у отвореном положају.

Заокретна врата на првим излазима из простора у којем се поред услуга исхране и пића пружају и услуге забаве и у којем борави више од 300 лица морају бити обезбеђена антипаник механизмом са хоризонталном полугом.

Изузетно од става 7. овог члана врата првог излаза из просторија у којима борави до 20 лица не морају се отворити у смеру евакуације.

#### Члан 23.

На свим улазима и излазима у коридор евакуације морају бити уграђена врата која могу имати највише за 30 min мању отпорност према пожару од грађевинских елемената коридора евакуације у који су уграђена, али не мању од 30 min.

Члан 24.

Ширина степеништа које се користи као евакуациони пут одређује се према пројектованом броју лица које могу користити степениште и броју спратова са којих лица излазе на степениште и не сме бити мања од вредности прописаних у Табели 3.

Табела 3.

КАПАЦИТЕТ СТЕПЕНИШТА									
Број етажа које повезује степениште	Ширина степенишног крака [m]								
	1	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8
	Највећи број лица које користе једно степениште								
1	150	220	240	260	280	300	320	340	360
2	190	260	285	310	335	360	385	410	435
3	230	300	330	360	390	420	450	480	510
4	270	340	375	410	445	480	515	550	585
5	310	380	420	460	500	540	580	620	660
6	350	420	465	510	555	600	645	690	735
7	390	460	510	560	610	660	710	760	810
8	430	500	555	610	665	720	775	830	885
9	470	540	600	660	720	780	840	900	960
10	510	580	645	710	775	840	905	970	1035

Члан 25.

У циљу обезбеђивања ефикасне евакуације лица могу се предвидети спољна степеништа за евакуацију.

Спољна степеништа морају бити доступна из простора заједничке комуникације.

Спољна степеништа морају бити:

- 1) ширине минимум 0,8 m и нагиба до 45°;
- 2) израђена од негоривих материјала;
- 3) постављена на минималном растојању 1,5 m од отвора на фасади објекта, осим у случају када су заштићена од дејства пожара из објекта;
- 4) постављена на месту заштићеном од кише и снега (због залеђивања).

Члан 26.

Када се угоститељски објекат налази у саставу објекта друге намене и евакуација лица из угоститељског објекта се врши кроз комуникације које припадају објекту друге намене, тада се прорачун евакуације лица мора урадити у складу са одредбама прописа којима је уређена област изградње стамбених, пословних и јавних објеката.

Изузетно од став 1. овог члана време евакуације не мора се одређивати прорачуном у случају када је угоститељски објекат у нивоу терена и има излазе који воде директно у спољни простор.



## VII. СИСТЕМИ ВЕНТИЛАЦИЈЕ, КОНТРОЛЕ ДИМА И ГРЕЈАЊА

### Члан 27.

У простору сигурносног или издвојеног степеништа намењеног за евакуацију морају се предвидети отвори за одвођење дима и топлоте природним путем који се користе за стварање безбедних услова за евакуацију.

Отвори из става 1. овог члана морају имати површину светлог отвора најмање 1 m<sup>2</sup>, постављају се на највишем делу степеништа и морају се отворати са подеста степеништа последње етажe. Отвори морају бити такви да остају отворени све време потребно за одвођење дима и топлоте тј. да не може доћи до самозатварања.

У случају када су у објекту предвиђене инсталације и уређаји за аутоматско откривање и дојаву пожара, отвори из става 1. овог члана морају се аутоматски отворати на сигнал дојаве пожара.

У случају када се не могу обезбедити отвори из става 1. овог члана морају се предвидети инсталације за одвођење дима и топлоте принудним путем или се може применити друго техничко решење.

### Члан 28.

У подрумским просторима у којима борави више од 100 лица, подрумски простори са више етажа на којима бораве лица и затвореним атријумским просторима морају се предвидети отвори за одвођење дима и топлоте природним путем који се користе за стварање безбедних услова за евакуацију.

Отвори из става 1. овог члана морају се извести на начин којим се обезбеђује ефикасно одвођење дима и топлоте насталих у пожару, а чија се површина израчунава према пропису који регулише ову област.

У случају када је у објекту предвиђена инсталација и уређаји за аутоматско откривање и дојаву пожара или инсталација и уређаји за гашење пожара, отварање отвора из става 2. овог члана мора бити условљено активирањем ових система, односно притиском на тастер, од стране обученог радника, који активира систем за отварање.

У случају када се не могу обезбедити отвори из става 1. овог члана морају се предвидети инсталације за одвођење дима и топлоте принудним путем.

### Члан 29.

Инсталације за одвођење дима и топлоте и системи за натпритисак који се користе за стварање безбедних услова за евакуацију у објектима, морају се извести у складу са одредбама овог правилника и одредбама прописа којима је уређена област пројектовања и извођења ових система.

### Члан 30.

Клапне отпорне према пожару које су пројектоване и изведене у системима за вентилацију или климатизацију, морају имати исту отпорност према пожару као и грађевински елементи кроз које канал пролази.

### Члан 31.

Просторија за смештај котлова и генератора топлоте у објекту (котлови на чврсто и течено гориво, гасни котлови и сл.) мора испуњавати следеће услове:

1) зидови и међуспратна конструкција просторије морају бити отпорни према пожару најмање 60 min;

2) врата на улазу у просторију постављају се са спољне стране објекта, а у случају када се у просторију улази из објекта врата морају бити отпорна према пожару најмање 60 min.

Складишни простор за гориво (чврсто, течено или гасовито) мора се налазити ван објекта или у просторији која је издвојена у посебан пожарни сектор са хоризонталним и вертикалним конструктивним елементима отпорним према пожару најмање 60 min.

Изузетно од става 1. овог члана котлови и генератори топлоте снаге до 50 kW могу се налазити и у другим просторијама објекта.

Када се у објекту предвиђа изградња просторије за смештај котлова и генератора топлоте, као и просторије за складиштење горива за које су технички захтеви утврђени посебним прописима, тада се примењују одредбе посебних прописа којима је уређена ова област.

## VIII. ЕЛЕКТРИЧНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ

### Члан 32.

Осветљење знакова за усмеравање кретања лица и осветљење подова евакуационих путева у хитним случајевима мора бити у складу са одредбама стандарда SRPS EN 1838, SRPS EN 60598-2-22 и SRPS EN 50172, који ближе уређају ову област.

### Члан 33.

Електрични разводи система, уређаја и инсталација, који функционишу у режиму пожара, морају да обезбеде напајање електричном енергијом у периоду који је дефинисан техничким прописима, којима је ближе уређена та врста система, али не мање од 30 min.

### Члан 34.

Осим редовног напајања електричном енергијом из дистрибутивне мреже, у објектима се мора обезбедити и резервни извор снабдевања електричном енергијом следећих уређаја и система:

- 1) сигурносне расвете евакуационих путева (степеништа, ходници, натписи за бржу евакуацију и сл.);
- 2) уређаја за подизање притиска у хидрантској мрежи, уколико посебним прописом није другачије уређено;
- 3) инсталација и уређаја за аутоматско откривање и дојаву пожара;
- 4) инсталација и уређаја за гашење пожара.

### Члан 35.

Поред напајања електричном енергијом објекта из дистрибутивне мреже мора се обезбедити и сигурносни извор за напајање следећих уређаја и система:

- 1) инсталација за одвођење дима и топлоте и система за надпритисак, а који се користе за стварање безбедних услова за евакуацију;
- 2) других система који служе за стварање безбедних услова приликом евакуације.

### Члан 36.

Напајање електричном енергијом уређаја и система из чл. 34. и 35. овог правилника мора се предвидети у трајању предвиђеном за рад наведених система, а у складу са техничким прописима којима је ближе уређена та врста система, али не мање од 30 min.

### Члан 37.

Извор за снабдевање електричном енергијом уређаја и система из чл. 34. и 35. овог правилника мора се поставити у просторију чији су зидови, међуспратна конструкција и врата отпорни према пожару у трајању предвиђеном за рад наведених система, а у складу са техничким прописима којима је ближе уређена та врста система, али не мање од 30 min.

Резервни извор из става 1. овог члана мора се аутоматски укључивати.

Просторија из става 1. овог члана, мора се добро проветравати и не сме бити угрожена експлозивним атмосферама.

#### Члан 38.

За сваки угоститељски објекат, за који се прорачуном докаже да је неопходна инсталација за заштиту од атмосферског пражњења, иста мора бити пројектована и изведена у складу са одредбама прописа којима је уређена област пројектовања и извођења ових инсталација.

### IX. ЛИФТОВИ

#### Члан 39.

Погон електричног лифта мора бити смештен у посебну просторију (машинска просторија).

Изузетно од става 1. овог члана, када је у објекту предвиђена уградња лифта без машинске просторије, погон лифта може се поставити у возном окну, а орман команде за управљање (контролно управљачка табла) поставља се на највишој етажи објекта.

Погон хидрауличног лифта мора бити смештен у посебну просторију која је од осталих просторија у објекту одвојена елементима конструкције отпорним према пожару 60 min, која се мора извести на начин којим се спречава истицање уља из просторије извођењем прага на вратима, уградњом технолошког суда или другим техничким решењем, како би целокупна количина уља у случају изливања остала унутар просторије.

Просторија погона хидрауличног лифта мора бити вентилисана.

### X. ПОСЕБНИ СИСТЕМИ И МЕРЕ

#### Члан 40.

Угоститељски објекти у којима борави више од 300 лица, као и угоститељски објекти у којима се поред услуга исхране и пића пружају и услуге забаве (диско бар, дансинг бар, диско клуб, кабаре бар и сл.) у којима борави више од 150 лица, морају имати инсталације и уређаје за аутоматско откривање и дојаву пожара.

За објекте који нису обухваћени ставом 1. овог члана обавезна је израда процене ризика од пожара којом се утврђује потреба за уградњом инсталација и уређаја за аутоматско откривање и дојаву пожара.

Инсталације и уређаји за аутоматско откривање и дојаву пожара из става 1. овог члана морају се пројектовати и извести у складу са одредбама прописа којима је уређена област пројектовања и извођења ових система.

У инсталацији из става 1. овог члана, независно од аутоматских јављача пожара, ручни јављачи пожара морају бити постављени тако да њихова удаљеност од било којег места у објекту није већа од 15 m.

Одредбе овог члана примењују се и на објекте који су заштићени стабилним системом за гашење пожара.

#### Члан 41.

Угоститељски објекти у којима истовремено може боравити више од 300 лица поред инсталација из члана 40. овог правилника морају имати систем за гласовно обавештавање и узбуњивање, који мора испуњавати прописе којима је уређена област пројектовања и извођења ових система.

Систем за узбуњивање мора се активирати аутоматски на импулс централе за дојаву пожара.

#### Члан 42.

У угоститељском објекту односно простору у којем се поред услуга исхране и пића пружају и услуге забаве (диско бар, дансинг бар, диско клуб, кабаре бар и сл.) чија је површина већа од 800 m<sup>2</sup> или у њему борави више од 300 лица, обавезна је уградња инсталација и уређаја за гашење пожара, која мора испуњавати прописе којима је уређена област пројектовања и извођења ових система.

За објекте који нису обухваћени ставом 1. овог члана обавезна је израда процене ризика од пожара којом се утврђује потреба за уградњом инсталација и уређаја за гашење пожара.

#### Члан 43.

Угоститељски објекти чија је укупна површина простора у коме бораве лица већа од 150 m<sup>2</sup> морају имати унутрашњу или спољашњу хидрантску мрежу за гашење пожара.

Угоститељски објекти чија је површина већа од 500 m<sup>2</sup> морају имати унутрашњу и спољашњу хидрантску мрежу за гашење пожара.

#### Члан 44.

У угоститељском објекту мора се предвидети потребан број мобилних уређаја за гашење пожара, у складу са техничким прописима и упутствима произвођача уређаја и опреме, али не мање од 2 апарата типа S-9 на свакој етажи угоститељског објекта.

Највећа удаљеност између места на којем је смештен мобилни уређај за гашење пожара и места на којем се може затећи особа у случају пожара не сме бити већа од 20 m.

#### Члан 45.

Сваки угоститељски објекат мора на видном месту у близини главног излаза имати истакнут План евакуације и упутство за поступање у случају настанка пожара, чији је садржај одређен посебним прописом којим је уређена област заштите од пожара.

#### Члан 46.

У свим угоститељским објектима на свакој етажи објекта код излаза мора бити истакнут План евакуације и упутство за поступање у случају пожара и поступак евакуације у случају настанка пожара.

#### Члан 47.

Сви евакуациони путеви и излази морају бити видно означени.

### XI. ОРГАНИЗАЦИОНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

#### Члан 48.

Запослена лица у угоститељском објекту морају бити упозната са прописаним мерама заштите од пожара, у складу са прописима којима је уређена област заштите од пожара.

Поред захтева из става 1. овог члана запослена лица у зависности од намене објекта морају знати:

- 1) да спроведу поступак ефикасне евакуације лица из било ког дела простора угоститељског објекта у безбедан простор;
- 2) да исправно употребе апарате за почетно гашење пожара;
- 3) да активирају систем за дојаву пожара и да искључе примарни извор напајања угоститељског објекта енергентима (гас и струја);
- 4) да искључе систем за вентилацију.

Одговорно лице угоститељског објекта одговорно је за спровођење одредби из овог члана.

Оспособљавање и провера знања из става 1. овог члана обављају се у складу са прописима којима је уређена област заштите од пожара.

#### Члан 49.

У угоститељском објекту односно простору у којем се поред услуга исхране и пића пружају и услуге забаве (диско бар, дансинг бар, диско клуб, кабаре бар и сл.) у којем истовремено борави више од 150 лица мора се за време трајања забаве ангажовати пожарни спасилац, а на сваких следећих 300 лица обезбеђује се још по један спасилац.

У сваком угоститељском објекту на улазу морају бити видно истакнути подаци о прибављеним дозволама и сагласностима сходно прописима којима се уређује изградња објеката и прописима којима се уређује заштита од пожара, као и подаци о максимално дозвољеном броју лица која могу безбедно боравити у објекту.

У угоститељском објекту односно простору из става 1. овог члана мора се обезбедити стална контрола броја лица у простору која не сме ни у ком тренутку бити већа од максимално дозвољеног броја лица.

#### Члан 50.

Сви запослени у угоститељском објекту у којем истовремено може боравити више од 100 лица морају најмање једном годишње, учествовати у вежби евакуације и вежби употребе средстава за гашење пожара у објекту у којем су запослени.

О учествовању запослених на вежбама из става 1. овог члана води се евиденција.

Одговорно лице угоститељског објекта одговорно је за спровођење одредби из ст. 1. и 2. овог члана.

#### Члан 51.

Запосленима у угоститељском објекту и пожарним спасиоцима морају у сваком тренутку бити доступне просторије у којима се налазе:

- 1) централе за дојаву пожара;
- 2) главни прекидач за искључење напајања објекта електричном енергијом;
- 3) уређаји за искључење система вентилације;
- 4) уређаји за управљање радом стабилних система за гашење пожара;
- 5) уређаји за подизање притиска воде у хидрантској мрежи.

#### Члан 52.

Одговорно лице угоститељског објекта одговорно је за спровођење одредаба прописаних овим правилником.

## XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

#### Члан 53.

Сви постојећи угоститељски објекти морају спровести организационе мере из чл. 48.–51. овог правилника у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог правилника.

#### Члан 54.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о техничким нормативима за заштиту угоститељских објеката од пожара („Службени гласник РС” број 61/15).

#### Члан 55.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

У Београду,

МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

др Небојша Стефановић